

Rapport

Datum: 5 april 2007

Rapportnummer: 2007/062

Klacht

Verzoekers klagen erover dat de Raad voor de Kinderbescherming op of omstreeks 19 februari 2004 hun huisarts onder druk heeft gezet om (medische) informatie over hen te verstrekken door hem een kopie te geven van een wetsartikel betreffende zijn plicht om aan het verzoek om informatie te verstrekken te voldoen. Verzoekers geven aan dat zij hun huisarts alleen toestemming hadden gegeven om informatie over de kinderen te verstrekken.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 6 februari 2004 startte de Raad voor de Kinderbescherming (verder: de Raad) op verzoek van het Advies & meldpunt Kindermishandeling een onderzoek naar de opvoedsituatie van de vijf kinderen van verzoekers. Tijdens dit onderzoek benaderde de raadsonderzoekster de huisarts van verzoekers als informant. Verzoekers gaven hun huisarts toestemming om informatie aan de Raad te verstrekken, echter, deze informatie mocht alleen over de kinderen gaan en niet over verzoekers zelf.

In een telefoongesprek op 19 februari 2004 tussen de huisarts en de raadsonderzoekster versterkte de huisarts toch medische informatie over vader. Deze informatie verwerkte de raadsonderzoekster in het rapport.

2. Op 24 april 2005 dienden verzoekers een klacht in bij de Raad omdat zij van mening waren dat de Raad hun huisarts onder druk had gezet. Hierdoor had hun huisarts medische informatie over vader aan de Raad verstrekt, terwijl verzoekers hiervoor nadrukkelijk geen toestemming hadden gegeven. Bij beslissing van 25 november 2005 verklaarde de klachtencommissie van de Raad de klacht van verzoekers niet gegrond. Volgens de klachtencommissie had de Raad overeenkomstig het beleid van de Raad informatie bij de huisarts ingewonnen. De huisarts fiatteerde de door hem verstrekte informatie, waardoor er geen sprake was van klachtwaardig handelen, aldus de klachtencommissie.

Verzoekers konden zich niet vinden in de afhandeling van hun klacht en wendden zich bij brief van 3 februari 2006 tot de Nationale ombudsman.

I. Bevindingen

1. Verzoekers klagen erover dat de Raad op of omstreeks 19 februari 2004 hun huisarts onder druk heeft gezet om (medische) informatie over hen te verstrekken door hem een kopie te geven van een wetsartikel betreffende zijn plicht om aan het verzoek om informatie te verstrekken te voldoen. Verzoekers geven aan dat zij hun huisarts alleen

toestemming hadden gegeven om informatie over de kinderen te verstrekken.

2. Verzoekers lieten weten dat hun huisarts in eerste instantie geen informatie wilde verstrekken omdat hij geen zorgen had over de opvoedsituatie van de kinderen van verzoekers. De huisarts voelde zich echter gedwongen omdat de Raad hem voorhield dat hij op grond van de wet verplicht was tot het verstrekken van informatie, aldus verzoekers. Om dit te onderbouwen stuurde de Raad de huisarts een kopie van een wetsartikel uit het Burgerlijk Wetboek waaruit die verplichting zou volgen. De door de huisarts verstrekte informatie over vader werd vervolgens in het Raadsrapport verwerkt, waardoor er een verkeerd en negatief beeld van verzoekers werd geschetst, aldus verzoekers.

3. Tijdens de hoorzitting bij de klachtencommissie van de Raad op 27 oktober 2004 legden verzoekers een e-mailbericht van hun huisarts over. In dit e-mailbericht, gedateerd 24 oktober 2004, reageerde de huisarts op vragen die hem door verzoekers waren gesteld over deze kwestie. De huisarts schrijft onder meer.

"Er is op 19-02 telefonisch contact geweest tussen mevr. N. en mij. Aangezien ik voor een dilemma stond of ik informatie over jullie mocht verstrekken, heb ik inderdaad gevraagd hoe daar in juridische kring over gedacht wordt. Ze heeft me daarop informatie toegestuurd."

4. De minister van Justitie liet in zijn reactie van 2 november 2006 weten de klacht van verzoekers niet gegrond te achten. Volgens de minister was op geen enkele manier gebleken dat de raadsonderzoekster de huisarts onder druk had gezet om informatie over verzoekers te verkrijgen. De minister verwees in zijn reactie onder meer naar een gespreksverslag tussen de huisarts en de raadsonderzoekster van 19 februari 2004 en een brief aan de huisarts van 1 maart 2004.

5. De minister gaf aan dat in Normen 2000 de beleidsregels met betrekking tot de werkwijze van De Raad zijn vastgelegd. Hoofdstuk 3 regelt het betrekken van informanten in het raadsonderzoek (zie Achtergrond I). Daarin staat onder meer dat indien de Raad het van belang acht voor het beantwoorden van onderzoeksvragen informatie van derden in het onderzoek kan worden betrokken. De betrokkenen zijn hiervan op de hoogte en het vragen van informatie aan derden geschiedt in de regel met hun toestemming. In dit geval hadden verzoekers hun huisarts toestemming gegeven om aan de Raad informatie over de kinderen te verstrekken. Verzoekers hadden geen toestemming gegeven om informatie over hen te verstrekken, aldus de minister.

6. De minister verwees in zijn reactie naar het door de raadsonderzoekster opgemaakte journaal van 19 februari 2004. In dit journaal staat een verslag te lezen van het telefoongesprek dat zij op 19 februari 2004 met de huisarts voerde. In het journaal staat onder meer het volgende vermeld.

"Dr. Van D. uitgebreid gesproken over D., andere kinderen en ouders. Hij wil verder weten voordat hij het toegestuurde verslag hoe hij juridisch ervoor staat als informant. Wat kunnen gevolgen voor hem zijn. Voornamelijk gezien het feit dat dr. Van D. mij informatie gaat geven over de achtergrond van de ouders, iets waar hij van ouders niets over mag vertellen. De ouders hebben tegen hem gezegd dat hij alleen over D. mag spreken. Ik stuur hem met het verslag een kopie uit het Burg. Wetboek (na overleg met W.)."

7. De raadsonderzoekster heeft de vraag van de huisarts voorgelegd aan een juridisch deskundige van De Raad. Zij verwerkte de informatie die zij van de juridisch deskundige kreeg in een brief aan de huisarts. In deze brief van 1 maart 2004, waarnaar de minister verwijst, staat onder meer het volgende vermeld.

"U vroeg mij wat de juridische gevolgen kunnen zijn als een informant meewerkt aan een onderzoek van de Raad. Ik heb hier navraag over gedaan bij onze jurist, mr. mevr. B. Zij geeft aan dat er sinds 1 juni 2003 een nieuw artikel is opgenomen in de wet dat zegt: "degene die op grond van een wettelijke voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep toto geheimhouding is verplicht, kan zonder toestemming van degene die het betreft aan de raad inlichtingen verstrekken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de taken van de Raad". Hiermee kan een arts zijn geheimhoudingsplicht doorbreken. Voor zover mevr. B. weet is daar nog geen jurisprudentie over bekend. Zij gaf het advies dat u het beste te rade kan gaan bij uw beroepsvereniging. (...) U kunt eventuele op- en/of aanmerkingen bijschrijven en terugsturen in de bijgevoegde enveloppe. Wilt u uw handtekening plaatsen bij "akkoord" zodat wij weten dat u de informatie heeft gelezen en de inhoud goedkeurt."

8. De minister liet vervolgens weten dat de raadsonderzoekster op 4 maart de gecorrigeerde en ondertekende verklaring van de huisarts terugontving. Zijn verklaring werd vervolgens verwerkt in het raadsrapport. Op 10 mei 2004 liet de raadsonderzoekster de huisarts nog weten dat verzoekers boos waren over het feit dat er medische informatie over één van hen in het rapport was opgenomen. De raadsonderzoekster stelde de huisarts in de gelegenheid om hierop te reageren of vragen te stellen. De Raad ontving echter geen reactie van de huisarts, aldus de minister. De minister was dan ook van mening dat de raadsonderzoekster de huisarts niet onder druk had gezet, en dat er overeenkomstig het beleid neergelegd in Normen 2000 was gehandeld.

9. De minister liet tenslotte op vragen van de Nationale ombudsman weten dat de raadsonderzoekster een kopie van artikel 1:240 van het Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond II) aan de huisarts had gestuurd.

10. In de door de huisarts ondertekende verklaring die de Raad op 4 maart 2004 terugontving en waarnaar de minister in zijn reactie van 2 november 2006 verwijst, staat onder meer te lezen dat verzoekers aan hun huisarts hadden aangegeven dat hij open mocht praten met de Raad, behalve over hun verleden. De huisarts verklaarde vervolgens

dat het Riagg in 1993 heeft geconstateerd dat er mogelijk sprake is van persoonlijkheidsproblematiek bij vader. Voor zover het bij de huisarts bekend was en hij dat kon bepalen speelt deze problematiek recent niet meer bij vader.

11. Verzoekers lieten in hun nadere reactie van 28 november 2006 weten dat hun huisarts in het telefoongesprek dat op 19 februari 2004 tussen hem en de raadsonderzoekster had plaatsgevonden nadrukkelijk was gevraagd naar informatie over vader. De huisarts wilde deze informatie niet verstrekken, maar hem was voorgehouden dat hij hiertoe verplicht was. Daarnaast merkten verzoekers op dat artikel 1:240 van het Burgerlijk Wetboek pas op 1 mei 2004 in werking was getreden. Het kon dan ook niet kloppen dat de Raad dit artikel naar hun huisarts had opgestuurd, zoals de minister in zijn reactie stelde, omdat artikel 1:240 van het Burgerlijk Wetboek op 19 februari 2004 (nog) niet van toepassing was, aldus verzoekers.

II. Beoordeling

12. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Het vereiste van professionaliteit brengt mee dat de Raad bij het vergaren van informatie het gebruik van dwang dient te vermijden. Op grond van Normen 2000 kan de Raad informatie van een derde in een onderzoek betrekken. Indien de Raad besluit een informant te benaderen mag de Raad op geen enkele wijze druk op deze informant uitoefenen teneinde informatie te verkrijgen.

13. Het staat niet ter discussie dat verzoekers hun huisarts geen toestemming hadden gegeven om informatie over hen aan de Raad te verschaffen. Zowel de huisarts als de Raad was hiervan op de hoogte. In het telefoongesprek dat op 19 februari 2004 tussen de huisarts en de raadsonderzoekster plaatsvond, verstreekte de huisarts toch medische informatie over verzoeker. De Nationale ombudsman is van oordeel dat niet is gebleken dat de Raad de huisarts onder druk heeft gezet om de informatie over verzoeker te verstrekken. Uit het opgemaakte verslag van het telefoongesprek van 19 februari 2004 en uit het e-mailbericht van de huisarts van 24 oktober 2005 blijkt immers dat de huisarts zelf aan de Raad heeft verzocht om hem juridische informatie omtrent zijn positie als informant te verstrekken. Hierop zond de raadsonderzoekster de huisarts de brief van 1 maart 2004 waarin onder meer wordt verwezen naar een artikel in het Burgerlijk Wetboek op grond waarvan de huisarts zijn geheimhoudingsplicht kan doorbreken. Een kopie van het desbetreffende wetsartikel werd bij de brief gevoegd. In de brief wordt op geen enkele manier de suggestie gewekt dat de huisarts op grond van dit artikel verplicht is zijn geheimhoudingsplicht te doorbreken. De raadsonderzoekster adviseerde de huisarts zelfs om informatie over dit onderwerp in te winnen bij zijn beroepsvereniging. Daarnaast is de huisarts in de gelegenheid gesteld om zijn verklaring, waaronder de gewraakte passage met de informatie over vader, aan te passen. De huisarts liet echter de informatie over vader staan in zijn ondertekende verklaring. Er is dan ook geen enkele aanwijzing dat de

Raad de huisarts onder druk heeft gezet. Integendeel, de Raad heeft op verzoek van de huisarts (juridische) informatie en advies aan hem verschaft die hem mogelijk konden helpen bij zijn beslissing of hij zonder toestemming van verzoekers informatie over hen aan de Raad mocht verstrekken. Het feit dat de huisarts hierop informatie over vader aan de Raad verschaft kan dan ook niet aan de Raad worden tegengeworpen.

14. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de Raad niet in strijd heeft gehandeld met het vereiste van professionaliteit, nu niet is gebleken dat zij enige dwang op de huisarts van verzoekers heeft uitgeoefend teneinde informatie over verzoekers te verkrijgen.

De onderzochte gedraging is behoorlijk.

De Nationale ombudsman merkt nog het volgende op:

In de brief van 1 maart 2004 van de Raad aan de huisarts wordt een wetsartikel geciteerd dat op 1 juni 2003 is opgenomen in het Burgerlijk wetboek. De Raad verwijst hier naar artikel 1:243 lid 2 (oud) van het Burgerlijk Wetboek (zie Achtergrond II). Dit artikel is inmiddels bij wet van 5 februari 2004, inwerking getreden op 1 mei 2004, vernummerd naar artikel 1:240 van het Burgerlijk Wetboek. De tekst van het artikel is bij deze vernummering identiek gebleven. De Nationale ombudsman beschouwt het dan ook als een kennelijke vergissing dat de minister van Justitie in zijn reactie heeft geantwoord dat op 1 maart 2004 artikel 1:240 van het Burgerlijk Wetboek aan de huisarts is gezonden. Dit moet zijn artikel 1.243 lid 2 (oud) van het Burgerlijk Wetboek.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Raad voor de Kinderbescherming, locatie Zwolle (voorheen Directie Oost te Zutphen), is niet gegrond.

Onderzoek

Op 14 maart 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer D. en mevrouw B. te Deventer, met een klacht over een gedraging van de Raad voor de Kinderbescherming, locatie Zwolle (voorheen Directie Oost te Zutphen).

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de minister een aantal specifieke vragen gesteld.

Tijdens het onderzoek kregen de Raad voor de Kinderbescherming, locatie Zwolle en verzoekers de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Verzoekers maakten hiervan schriftelijk gebruik.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van verzoekers gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

De minister gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

Zie onder beoordeling

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

e-mailbericht van verzoekers aan de Nationale ombudsman van 14 maart 2005;

brief van verzoekers aan de Nationale ombudsman van 3 februari 2006, met bijlagen;

brief van verzoekers aan de Nationale ombudsman van 6 maart 2006, met bijlagen;

standpunt van de minister van Justitie van 2 november 2006, met bijlagen;

reactie van verzoekers van 28 november 2006, met bijlagen, waaronder:

rapport Raadsonderzoek d.d. 12 mei 2004;

verantwoording onderzoek, overzicht van Journaal (besluiten) en Journaal (contacten) lopende van 17 februari 2004 tot en met 12 mei 2004;

brief van de Raad aan huisarts van 1 maart 2004;

de door de huisarts ondertekende verklaring afgelegd op 19 februari 2004, ontvangen door de Raad op 4 maart 2004;

brief van de Raad aan verzoekers van juli 2005;

e-mail bericht van de huisarts aan verzoekers van 24 oktober 2005;

beslissing van de klachtencommissie van de Raad van 25 november 2005.

Achtergrond

I Normen 2000, versie 2, Beleidsregels met betrekking tot de werkwijze van

de Raad

"hoofdstuk 3 onderzoek en rapportage

informanten

Indien de Raad het van belang acht voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen, kan informatie van derden in het onderzoek worden betrokken. Dit geschiedt altijd met medeweten van de betrokkenen en in de regel met hun toestemming. Wanneer betrokkenen toestemming weigeren terwijl het raadplegen van een of meer informanten in het belang van het onderzoek noodzakelijk is, kan aan deze weigering voorbij worden gegaan. (...)"

II Burgerlijk Wetboek boek 1

Artikel 240, zoals dit luidt sinds 1 mei 2004

"Degene die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding is verplicht kan, zonder toestemming van degene die het betreft, aan de raad voor de kindbescherming inlichtingen verstrekken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de taken van de raad."

Artikel 243 lid 2, zoals dit luidde van 1 juni 2003 tot 1 mei 2004

"Degene die op grond van een wettelijk voorschrift of op grond van zijn ambt of beroep tot geheimhouding is verplicht kan, zonder toestemming van degene die het betreft, aan de raad voor de kindbescherming inlichtingen verstrekken, indien dit noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de taken van de raad."